

Een nacht in het hospice

door: Ellen van Kempen

Een zondag, 22:57 uur, avondgeluiden worden vergezeld van voetstappen. 'Goeieavond...!' 'Hey, goeieavond, Hetty', zeg ik verwachtingsvol, haar begroetend bij de deur van het hospice. Verwachtingsvol, omdat ik een paar uur met Hetty mee ga lopen, de nacht in en alles wat die met zich meebrengt. Hetty is verpleegkundige bij hospice De Duinsche Hoeve. Dit weekend heeft ze drie opeenvolgende nachtdiensten. 'Dat is wel lekker, want dan kom je er goed in', vertelt ze mij later. Wanneer we het hospice binnengaan voel ik direct dat dit bezoek anders gaat worden dan ik gewend ben. Een sfeer van half waken en half slapen, de geluiden van een korte snurk, een zachte stem of het koffiezetapparaat. En daar tussendoor... de stilte, die ik vervolgens onbedoeld verbreek met mijn gympies.

Merel, die de avonddienst had, zet nog even haar bevindingen in de computer. Hetty zet warme koffie op het bureau. Voordat ze de gasten een voor een doornemen, informeert Hetty naar de sfeer van de avond. Een sfeer die lastig in woorden is om te zetten, die juist vooral voelbaar is. 'Meestal gaat het rond 20:00 uur 's-avonds al anders voelen', vertelt Merel. Dat gaat vanzelf, dat is wat de avond doet. Zeker wanneer het winter is. Dan valt er een soort rust 'over' het hospice heen. Wat niet persé betekent dat het ook een rustige nacht wordt en iedereen tot aan het ochtendgloren slaapt. Zo ook deze avond; een van de gasten roept af en toe, maar weet daar zelf niets van. Een andere gast doet enkel hazenslaapjes, die hij afwisselt met bezoeken aan de rookkamer. Wanneer ik Hetty volg, terwijl ze bij iedere gast even polshoogte neemt, zie ik meneer over de gang schuifelen, de rookkamer in. Een paar minuten later vraag ik hem of het goed is dat ik bij hem kom zitten. 'Graag', zegt hij. 'Meestal rook ik twee sigaretjes na elkaar, soms drie. Daarna probeer ik weer te gaan slapen'. Waarom hij niet doorslaapt? Hij zit te malen in z'n kop, zoals hij dat zelf noemt. Hij weet pas recent dat hij ongeneeslijk ziek is en hij krijgt dat niet gerijmd in zijn hoofd.

Het repeterende geluid van Hetty's voetstappen op de gang vormt bijna een ritme. Ik vind het geruststellend om te horen. Het getuigt van een soort vaste aanwezigheid: 'ik ben er, het is allemaal goed'. Net als de toon van de gesprekken, hoe kwetsbaar deze soms ook zijn, rustgevend is. Iedereen praat automatisch zacht en meer ingetogen. Dit maakt het misschien zelfs makkelijker om echt naar elkaar te luisteren.

De magnetron piept, even voelen, Hetty legt een kersenpitkussen in mijn handen. Zo, die is goed warm, heerlijk. Het kussen is voor mevrouw op kamer C, om haar pijnlijke schouder te ontspannen. Want ja, dat is iets wat de nacht óók kan doen; gevoelens van pijn of angst extra laten opspelen. Gelukkig zijn er dan Hetty's voetstappen weer. Samen lopen we bij meneer binnen om te kijken of de slaappoging inmiddels geslaagd is. Hij is wakker, hij is moe, maar wil tóch liever praten. Dat is wat hij fijn vindt, zegt hij. De onrust van zich afpraten. 'Dat doet mij zo goed, hè!' Meneer kan het gapen niet weerstaan en zijn ogen vallen soms dicht. 'Probeer je er maar aan over te geven', zegt Hetty.

De nacht is halverwege, Hetty is op weg om een koud kompres te maken voor een zere knie. Ik wens haar een goede nacht en zeg dat ik aan haar zal denken als ik straks mijn warme bed in stap. Ze kijkt me stralend aan, ze maakt het goed hier. En ik snap wel waarom. In de nacht staat het razende leven even stil en is de intimiteit nog sterker voelbaar. De slapenden en de wakenden gaan samen de nieuwe dag tegemoet. Een dag waarin het leven zich opnieuw ontvouwt. Na deze nacht voel ik nog sterker dat niet het sterven de hoofdrol speelt in een hospice, maar juist het leven dat er nog zo is.

Ellen van Kempen, is documentairemaker en maakt korte films en podcasts voor De Duinsche Hoeve, waardoor ze al jaren vaste gast is in het hospice.